

Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ҳузуридаги Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш инспекциясининг Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими тўғрисидаги

НИЗОМ

I-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ҳузуридаги Фуқаро авиацияси агентлиги, Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш инспекцияси ва Йўл-курилиш ишлари сифатини назорат қилиш инспекцияси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида” 2019 йил 19 апрелдаги 337-сон қарорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ҳузуридаги Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш инспекцияси (кейинги ўринларда “Ўзтемирийўлназорат” инспекцияси деб аталади) Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими бўлимининг (кейинги ўринларда бўлими деб аталади) асосий вазифалари, функциялари, хукуклари, жавобгарлигини, шунингдек бўлим бошлигининг функционал вазифалари ва жавобгарлигини белгилайди.

2. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими ўз фаолиятида **Ўзбекистон Республикаси Конституцияси** ва қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари қарорларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, карорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги (кейинги ўринларда Транспорт вазирлиги деб аталади) буйруқ ва қарорларига, шунингдек, ушбу Низомга ва бошқа қонун хужжатларига амал қиласди.

II-боб. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлимининг вазифалари ва функциялари

3. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими худудий филиаллар ва идоравий мансуб ташкилот билан бирга «Ўзтемирийўлназорат” инспекциясига юкланган вазифа ва функцияларни самарали амалга оширилишини таъминлаш;

- хорижий давлатларнинг темир йўлларда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги тажрибасини ўрганишни ташкил этиш;

- Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими ваколати доирасида «Ўзтемирийўлназорат” инспекцияси томонидан юқори ташкилотлар ҳамда бошқа давлат органлари ва ташкилотлари билан ҳамкорлик амалга оширилишини таъминлаш;

- идоравий мансуб ташкилотни ривожлантиришга кўмаклашиш, уни ривожлантириш истиқболларини белгилашда иштирок этиш;

- темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлашга, темир йўл транспортининг ҳаракатланувчи таркиби, техник воситаларини сақлаш, уларга хизмат кўрсатиш, таъмирлаш ва улардан фойдаланишга оид норматив-хукуқий хужжатлар ҳамда техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив хужжатларни ишлаб чиқиш ва ижросини назорат этиш;

- темир йўлда ташишлар хавфсизлиги соҳасида ҳамкорликни ташкил этиш ва халкаро ташкилотларда Транспорт вазирлиги манфаатларини ифода этишини таъминлаш;

- Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими ўзига юкланган асосий вазифаларга мувофиқ куйидаги функцияларни амалга оширади:

- Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими “Ўзтемирийўлназорат” инспекцияси назоратидаги идоравий мансуб ташкилотлари томонидан

Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, Ҳукумат қарорлари, Транспорт вазирлигининг буйруклари ва қарорлари бажарилиши юзасидан тизимли назоратни таъминлайди;

- ўз ваколатлари доирасида «Ўзтемирийўлназорат» инспекцияси бошлиги ва унинг ўринбосари буйруклари ва фармойишларини бажаради.

4. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими “Ўзтемирийўлназорат” инспекция ҳудудий филиаллари, идоравий мансуб ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштиради ва назорат қиласди;

- тадбиркорлик субъектларига темир йўлларда юк ва йўловчи ташиши хавфсизлигини таъминлаш масалалар бўйича ахборот, услубий, ташкилий ва маслаҳат ёрдами кўрсатади;

- темир йўл транспорти корхоналари ва ташкилотларида уларнинг темир йўлларда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш, харакатланувчи таркибни, темир йўл транспортининг техник воситаларини саклаш, уларга хизмат кўрсатиш, таъмирлаш ва улардан фойдаланиш бўйича техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив-хукукий хужжатлар ҳамда норматив хужжатлар талабларини бажаришини белгиланган тартибда текширади;

- темир йўл транспорти корхоналари ва ташкилотлари томонидан темир йўлда ташишлар хавфсизлик даражасини ва темир йўл транспортининг техник воситалари ишончлилигини оширишга қаратилган комплекс профилактика чора-тадбирлари белгиланган муддатларда бажарилиши юзасидан давлат назоратини амалга оширади;

- тадбиркорлик субъектларининг буюртманомаларига мувофиқ обьектлар, маҳсулотлар ва технологияларнинг темир йўл транспорти соҳасида белгиланган талабларга мувофиқлиги юзасидан уларни доимий ёки вақтингча фойдаланишга қабул қилишда иштирок этади;

- умумий фойдаланишдаги темир йўл транспортида ва шоҳобча темир йўлларда темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш даражасини ошириш бўйича давлат мақсадли дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда иштирок этади;

- темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш, темир йўллардан техник фойдаланиш масалалари бўйича халқаро ташкилотлар ишида, конференциялар ва семинарларда иштирок этади;

- темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш масалалари бўйича йиғилишлар, семинарлар ташкил этади ва ўтказади;

- жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари кўриб чиқилишини таъминлайди.

III-боб. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлимининг хукуқлари ва жавобгарлиги

5. Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлимини (кейинги ўринларда инспекция бўлими деб аталади) ўзига юкланган вазифа ва функцияларни амалга ошириш учун қуидаги хукуқларга эга:

«Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг ҳудудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилотларида таҳлил этиш ва масалаларни қайта ишлаш учун зарур материаллар ва маълумотларни, шунингдек, «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг марказий аппаратида кўриб чиқиладиган норматив-хукукий хужжатлар ва бошқа хужжатлар лойиҳаларини сўраш ва олиш;

зарур бўлганда, «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясида кўриб чиқиладиган масалаларни ишлаб чиқиш, ахборот ва таҳлилий материалларни, шунингдек, норматив-хукукий хужжатлар ҳамда бошқа хужжатларнинг лойиҳаларини тайёрлашда «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг ҳудудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилоти раҳбарлари ва вакилларини белгиланган тартибда жалб этиш, ушбу мақсадлар учун эксперт ҳамда ишчи гурухларни ташкил этиш;

«Ўзтемирийўлназорат» инспекцияси ваколатига кирадиган соҳасида республиканинг юқори тезликда ҳаракатланадиган темир йўл участкаларида ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга оид чора-тадбирларнинг амалга оширилишини ташкил этиш ва

мувофиқлаштириш, шунингдек, назорат этиш бўйича идораларо комиссиясининг ишини ташкил этиш ва таъминлаш;

«Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг худудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилотидан киритилган норматив-хукуқий ҳужжатлар ва бошқа ҳужжатлар лойиҳаларини қайта ишлаб чиқиши талаб этиш, зарур бўлганда, қайта ишлаб чиқиш учун қайтариш;

«Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг худудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилоти раҳбарлари ҳамда вакиллари иштирокида йиғилишлар ўтказиш;

худудий филиаллар ва идоравий мансуб ташкилоти раҳбарларига зудлик билан ҳал этишини талаб этадиган ва «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясига юкланган вазифа ва функцияларни бажариш билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан белгиланган тартибда топшириклар бериш;

норматив-хукуқий ҳужжатлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти, Вазирлар Маҳкамаси ва Транспорт вазирлигининг топшириклари, шунингдек, «Ўзтемирийўлназорат» инспекцияси ҳамда унинг раҳбариютининг ҳужжатлари ва топшириклари бажарилиши юзасидан «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг худудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилотининг фаолиятини ўрганиш ва белгиланган тартибда текшириш;

юридик ва жисмоний шахслар томонидан бажарилиши мажбурий бўлган кўрсатмаларни ўз ваколати доирасида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бериш;

темир йўл транспортининг техник воситаларидан фойдаланишни ва бу борадаги ишларни бажаришни белгиланган тартибда тўхтатиш, носозлиги сабабли одамлар ҳаёти ва соғлигига, ташишлар хавфсизлигига хавф туғдирадиган поездларнинг ўтиш жойлари, станциялар ҳамда кириш йўлларида ҳаракатланишини тўхтатиш ёки ҳаракатланиш тезлигини чеклаш тўғрисида кўрсатмалар бериш;

сифатсиз таъмирлангани учун локомотивлар, моторвагонли ҳаракатланувчи таркиб ва вагонларни, йўллар ва бир изни бошқа изга ўтказиш стрелкаларини, сигнализация ва алоқа мосламалари, боғланиш тармоқларини таъмирлашдан чиқаришни ман этиш;

локомотивлар, вагонлар, йўллар, сигнал, алоқа ва электр таъминоти тизимлари, шунингдек, темир йўл транспортининг бошқа техник воситалари комиссия кўригидан белгиланган тартиб бузилган ҳолда ўтказилгани учун уларнинг натижаларини бекор қилиш;

марказий аппаратнинг таркибий бўлинмалари, худудий филиаллар ва идоравий мансуб ташкилоти томонидан темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш соҳасида темир йўл тармоғини ривожлантириш, шунингдек, худудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда муаммоли масалаларни ҳал этиш бўйича дастурлар, чора-тадбирлар режаси, «йўл ҳариталари» ва бошқа дастурий ҳужжатлар амалга оширилишини ташкил этиш;

фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг хукуклари ҳамда қонуний манфаатларига риоя этилиши ҳамда уларни ҳимоя қилишни таъминлаш учун маъсуладир.

Ўзбекистон Республикаси бўйлаб сафарлар чоғида локомотивлар ва поездлар бригадалари таркибида текширувчилар сифатида иштирок этиш.

Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлимни бошлиғининг асосий функционал вазифалари ва жавобгарлиги.

6. Қуйидагилар Темир йўлларда юк ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлимни бошлиғининг асосий функционал вазифалари ҳисобланади:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонуллари, шунингдек, бошқа норматив-хукуқий ҳужжатлар талабларига риоя этиш;

таркибий бўлинмалар фаолиятига бевосита раҳбарлик қилиш, ушбу бўлинмага юкланган вазифалар ва функцияларнинг бажарилишини ташкил этиш;

ўз ваколатлари доирасида «Ўзтемирийўлназорат» инспекциясининг худудий филиаллари фаолиятини мувофиқлаштириш;

прогноз кўрсаткичлар бажарилишини тизимли таҳлил қилиш ва таркибий бўлинмалар ва худудий филиаллар томонидан ушбу кўрсаткичларга сўзсиз эришилишини таъминлашга

доир қўшимча чоралар кўриш бўйича «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси бошлиғи ўринбосарига таклифлар киритиш;

Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва топшириқлари ижросини таъминлаш, «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси таркибий бўлинмалари ходимларининг ижро интизомини мустаҳкамлаш бўйича комплекс амалий чоратадбирларни амалга ошириш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Президентининг хужжатлари ва топшириқлари самарали ва натижали ижро этилиши, шунингдек, ижро интизоми мустаҳкамланиши учун Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчиларининг, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ва унинг котибиятлари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, шунингдек, барча даражалардаги ҳокимликлар раҳбарларининг шахсий жавобгарлиги тўғрисида» 2017 йил 11 апрелдаги ПҚ-2881-сон ва «Давлат органлари ва ташкилотларида ижро интизомини янада мустаҳкамлаш чора тадбирлари тўғрисида» 2018 йил 5 октябрдаги ПҚ-3962-сон қарорлари, шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг «Ижро интизомини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида» 1999 йил 12 январдаги 12-сон қарорига мувофиқ топширикларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши учун таркибий бўлинмалар ходимларининг шахсий масъулиятини ошириш чораларини кўриш;

«Ўзтемириўлназорат» инспекцияси қарорларининг, «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси бошлиғи ва унинг ўринбосари буйруқлари ва топшириқларининг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини таъминлаш;

бўлим ва худудий филиаллар ишларининг ҳар чораклик режалари ишлаб чиқилишини таъминлаш, уларни тасдиқлаш учун киритиш, уларда кўрсатилган вазифалар ва тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини таъминлаш;

таркибий бўлинмаларга юкланган вазифаларнинг ижросини назорат қилиш ва мувофиқлаштириш, «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси худудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилоти фаолиятига амалий ва услубий ёрдам кўрсатиш;

таркибий бўлинмалар фаолияти масалалари юзасидан қонунчиликни тақомиллаштиришга доир таклифларни ишлаб чиқиш ва уларни кўриб чиқиш учун «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси раҳбариятига киритиш;

худудий филиаллар ва таркибий бўлинмаларда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиша «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси бошлиғи ўринбосарига таклифлар киритиш, уларнинг касбий маҳорати, лаёқати, амалий тажрибаси, ишchanлик ва маънавий-ахлоқий сифатлари юкори даражасининг кафолатланганлигини таъминлаш, уларнинг касбий малакасини ошириш чораларини кўриш, таркибий бўлинмаларда кадрлар захирасини шакллантириш;

таркибий бўлинмалар томонидан норматив-хукуқий хужжатлар лойихаларининг сифатли ишлаб чиқилишини ташкил этиш, «Ўзтемириўлназорат» инспекциясининг таркибий бўлинмаларида тайёрланган хужжатлар лойихаларини кўриб чиқиш ва улар кейинчалик «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси бошлиғи томонидан кўриб чиқилиши, имзоланиши (виза қўйилиши) учун виза қўйиш, уларнинг Вазирлар Маҳкамаси Регламенти ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси Регламенти талабларига қатъий мувофиқ равишда Транспорт вазирлиги ва Вазирлар Маҳкамасига ўз вақтида киритилишини таъминлаш, шунингдек, «Ўзтемириўлназорат» инспекцияси бошлиғининг топшириғи бўйича норматив-хукуқий хужжатлар лойихаларини Транспорт вазирлигига ишлаб чиқишида иштирок этиш;

«Ўзтемириўлназорат» инспекциясига тақдим этилган таклифларни ва норматив-хукуқий хужжатлар лойихаларини тўлиқ ва ҳар томонлама кўриб чиқиш, уларни молиявий, иқтисодий, хукукий ва бошқа жиҳатдан пухта экспертизадан ўтказиш;

хизмат сафарларини Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Мансабдор шахсларнинг хориҷий мамлакатларга чиқиш тартибини тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2014 йил 5 мартағи ПҚ-2142-сон ва «Хориҷий хизмат сафарларида бўлишнинг самарадорлиги ва хориҷий делегацияларнинг Ўзбекистон Республикаси ташрифини ташкил этиш учун мансабдор шахсларнинг шахсий жавобгарлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2017 йил 3 августандаги ПҚ-3170-сон қарорлари талабларига мувофиқ амалга ошириш, хизмат сафарлари асосланганлиги, самарадорлиги ва натижадорлигини, хизмат

сафарлари харажатлари учун ажратиладиган маблағлардан мақсадли ва оқилона фойдаланишни таъминлаш;

одоб-ахлоқ қоидалари талабларига риоя этилишини таъминлаш;

«Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон

Республикаси Қонуни талабларига мувофиқ «Ўзтемирйўлназорат» инспекцияси тизимида коррупция ва бошқа ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чораларини кўриш, шунингдек, ҳуқуқни кўллаш амалиётини ва қонун ҳужжатларини такомиллаштиришга доир чоратадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш орқали уларнинг содир этилишига кўмаклашувчи сабаблар ва шароитларни аниқлаш, таҳлил қилиш, бартараф этиш;

«Ўзтемирйўлназорат» инспекцияси бошлиғига давлат хизматлари самарадорлиги, сифати ва қулайлигини ошириш бўйича таклифлар киритиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқишига доир самарали ишларни ташкил этиш, аҳоли билан тўғридан-тўғри ва очик мулокотни йўлга қўйиш, «Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида белгиланган муддатларда ва тартибда жисмоний шахсларни ва юридик шахслар вакилларини мунтазам шахсан қабул қилиш, шу жумладан, жойларга бориб қабул қилиш;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхоналари билан ўзаро ҳамкорликни самарали ташкил этиш, уларнинг фаолиятида «Ўзтемирйўлназорат» инспекцияси ходимларининг фаол иштирокини йўлга қўйиш, жисмоний ва юридик шахсларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти Виртуал қабулхонасидан келиб тушадиган мурожаатларини ўз вақтида ва тўлиқ кўриб чиқилишини таъминлаш;

давлат сирига киритилган маълумотлар ва маҳфий ахборот билан ишлашда қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилиш.

V-боб. Темир йўлларда юқ ва йўловчилар ташиш хавфсизлигини назорат қилиш бўлими бошлиғининг жавобгарлиги.

7. Бўлим бошлиғи куйидагиларга масъулdir:

тегишли таркибий бўлинмаларга юклangan вазифалар ва функцияларнинг амалга оширилиши;

«Ўзтемирйўлназорат» инспекциясининг марказий аппарати таркибий бўлинмалари, худудий филиаллари ва идоравий мансуб ташкилоти билан биргаликда «Ўзтемирйўлназорат» инспекциясига юклangan вазифа ва функцияларнинг сифатли ва ўз вақтида бажарилишини таъминлаш;

«Ўзтемирйўлназорат» инспекцияси фаолияти билан боғлиқ прогноз кўрсаткичларга эришишини таъминлаш бўйича «Ўзтемирйўлназорат» инспекциясининг марказий аппарати таркибий бўлинмаларининг ишини ташкил этиш;

марказий аппаратнинг таркибий бўлинмалари, худудий филиаллар ва идоравий мансуб ташкилоти томонидан темир йўлда ташишлар хавфсизлигини таъминлаш соҳасида темир йўл тармоғини ривожлантириш, шунингдек, худудларни ижтимоий-иктисодий ривожлантириш ҳамда муаммоли масалаларни ҳал этиш бўйича дастурлар, чора-тадбирлар режаси, «йўл ҳариталари» ва бошқа дастурий ҳужжатлар амалга оширилишини ташкил этиш;

давлат сирига киритилган маълумотлар ва маҳфий ахборот билан ишлашда қонун ҳужжатлари талабларига риоя этиш;

фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларига риоя этилиши ҳамда уларни ҳимоя қилишни таъминлаш учун масъулdir.

V-боб. Якуний қоидалар

8. Мазкур Низом талабларини бузган шахслар қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.